

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Yttrande över reviderad ansökan om tillstånd för återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet.

Velamsund 1:1, Stora Kovik 1:62 och Bölan 1:1, Frentab Återvinning AB

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden yttrar sig till Mark- och miljödomstolen enligt miljöenhetens förslag daterat den 5 november 2019.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har fått remiss från mark- och miljödomstolen, angående Frentab Återvinnings komplettering av ansökan enligt miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet. Bolaget har med denna komplettering besvarat de frågor som mark- och miljödomstolen begärt svar på i samband med huvudförhandlingarna i augusti.

Kompletteringen innehåller en justering av yrkandet om tillstånd för vattenverksamhet, enligt 11 kap. miljöbalken. Frentab yrkar nu på en arbetstid om tio år, vilket innebär att samtliga vattenanläggningar som bolaget söker tillstånd för (pump- och avloppsanläggningar för bortledning av grund- och ytwater) måste vara uppförda inom tio år räknat från dagen för mark- och miljödomstolens kommande dom. Det medför att brytning av berg kan ske under en tid av maximalt 15 år, istället för de 20 år som ursprungligen yrkats i ansökan.

Frentab yrkar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och täktverksamhet för

- användning av totalt 2 850 000 ton avfall i form av massor m.m., som medför tunga föroreningsrisk (enligt ovan angiven definition, inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling,
- uttag av berg till en mängd av högst 3 750 000 ton under 15 års tid.

Justeringen av den totala mängden avfall som ska hanteras innebär att även planen för efterbehandling blir något ändrad. Skillnaden jämfört med ursprunglig ansökan är att Frentab nu planerar att lämna mer berg i anläggningsområdets nordvästra del, där brytning

planeras ner till + 23 m. I övriga delar kommer brytning som tidigare redovisats att ske till + 10 m.

Justeringen av ansökan påverkar även hur buller sprids i omgivningen. De villkor för buller som Frentab Återvinning föreslagit ska kunna uppfyllas med den redovisade förändringen.

Påverkan på grundvattentrycket bedöms minska med föreslagen justering. I en bilaga beskrivs vattenreningens dimensionering, lokalisering och reningsprocessen. Frentab kommer att rena det vatten som ska användas för dammbekämpning i kolfilter så att inte PFAS-ämnen sprids mer än nödvändigt till omgivande vatten

En detaljerad plan för efterbehandling beskriver vilken tätning som behöver ske för att upprätthålla grundvattentrycket i bergtäktens omgivning.

Vid förhandlingen i augusti presenterade Frentab även komplettering med förslag på riktvärden under tiden reningsanläggning utvärderas. Riktvärdena var hämtade från ”Förslag till riktvärden för dagvatten” från Regionplane- och Trafikkontoret, Stockholms läns landsting (2009), SGU-rapport 2013:01 (”Tillståndsklassning och påverkansbedömning för grundvatten”) samt aktuella utsläppsvillkor för regionens större reningsverk. De valda riktvärdena är så höga att de riskerar att leda till både övergödning och ekotoxiska effekter i vattenmiljön. Enligt förslaget ska halter i utgående vatten följas upp med provtagning fyra gånger per år.

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden vidhåller tidigare yttrande om att tillstyrka ansökan från Frentab Anläggning AB, men kompletteringen föranleder följande tillägg:

Buller

I tidigare yttrande markerade miljö- och stadsbyggnadsnämnden att bullernivåerna behöver klara Naturvårdsverkets riktvärden för friluftsområden, om inte Frentab kan visa att annat är rimligt. Sedan dess har inspektion av förhållandena på plats visat att det kommer att vara svårt att uppnå dessa nivåer direkt intill verksamheten. Eftersom riktvärdena för friluftsområden är anpassade efter upplevelsen av ostörd miljö, så är det därför rimligt att utgå ifrån hur reservatet används. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår därför följande villkor om buller i Velamsunds naturreservat:

- Verksamheten ska klara Naturvårdsverkets bullerriktvärden för friluftsområden från leden söder om verksamhetsområdet (rödmarkerat i bild), där de skogliga upplevelsevärdena är höga. Närmare verksamhetsområdet (orange markering i bild) kan högre bullernivåer medges.

Vattenrening

Dagens tolkning av vattendirektivet innebär att utsläppsvillkor behöver baseras på vad ett vatten klarar. Den bedömningen saknas i ansökan, vilket innebär att Frentab antingen behöver komplettera med en sådan analys, eller utvärdera rening och utsläppsnivåer under en provoperiod.

För att få till en rening som är optimerad till både verksamheten och utsläppspunkten (Koviksträsk), så är det rimligt att verksamheten får utvärdera vattenreningen under en provoperiod. De föreslagna riktvärdena är dock inte lämpliga som provisoriska villkor av flera anledningar:

1. SGU:s klassning för grundvatten har använts för att beskriva påverkan på ytvatten;
2. Landstingets riktvärden för 3VU har använts (verksamhetsutövare långt upp i ett dagvattensystem, med kraftig utspädning innan vattnet släpps ut) trots att det aktuella utsläppsscenarioet är 1M (utsläpp direkt i mindre sjö);
3. Frentab jämför med en mätning av kväve i Koviksträsk, där extremt höga kvävehalter skulle ha påträffats, medan Nacka kommuns mätningar mellan 2011 och 2019 är i storleksordningen en sjundedel så höga;
4. Ingen hänsyn har tagits till att Nacka kommun pekat ut Koviksträsk som mycket känslig för påverkan från dagvattenutsläpp.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår därför följande villkor för att säkra en tillräckligt god vattenrening:

- Tillsynsmyndigheten ska ges delegation att förelägga om renings- och haltvillkor för föroreningar i utgående vatten, både under reningsverkets provoperiod och under verksamhetens vidare drifttid.
- Vattenreningen ska utvärderas under en provotid på ett år, då vattnet analyseras i samlingsprov minst en gång per månad. Därefter ska resultatet redovisas för tillsynsmyndigheten tillsammans med förslag på nya riktvärden, som är anpassade

efter utsläppspunkten (Koviksträsk) och recipienten nedströms.
Tillsynsmyndigheten ska sedan fastslå riktvärden och provtagningsprogram.

- Innan permanenta riktvärden är antagna ska de provisoriska riktvärdena vara anpassade till både reningstekniska lösningar och sjöns känslighet. De provisoriska riktvärdena bör inte vara högre än 1M för övriga parametrar, d.v.s.

Parameter	Halt ($\mu\text{g/l}$)
Pb	8
Cu	18
Zn	75
Cd	0,4
Cr	10
Ni	15
Hg	0,03
Partiklar	40
P	0,16
N	2
Oljeindex	0,4

- Innan reningsverket tas i bruk ska provisoriska riktvärden för PFOS/PFAS, baserade på vad som är tekniskt möjligt och sjöns känslighet, tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Annika Klarnäs Jacobson
Miljöskyddsinspektör
Miljöenheten
08-718 99 27
annika.klarnas-jacobson@nacka.se

Bilagor:

1. Förslag till yttrande
2. Kompletterad ansökan i Mål M 5291-18